

บทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน
: กรณีศึกษา โครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม¹
The Role of Educational Institutions in Community Development under the
"One College, One Community Repair Center" Project : A Case Study of
NakhonPathom Vocational College

นายณัฐวุฒิ ทวีชัย²

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา พรหมเวศ³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐมในการพัฒนาชุมชนผ่านโครงการ "1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน" ซึ่งดำเนินการโดยมุ่งเน้นการให้บริการซ่อมแซมอุปกรณ์ในครัวเรือน การฝึกอบรมทักษะอาชีพใหม่ และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน การวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 229 คน ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา นักเรียนจิตอาสา และประชาชนในพื้นที่ โดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ด้วยสถิติ เช่น ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อประเมินผลลัพธ์ของโครงการในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1)บทบาทสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยได้รับการประเมินในระดับสูง (ค่ามัชฌิม 4.35, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65) การดำเนินโครงการช่วยส่งเสริมความรู้และทักษะที่จำเป็นในการแก้ปัญหาชุมชนและสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ 2)การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะอาชีพการฝึกอบรมที่จัดขึ้นได้รับการประเมินในระดับสูง (ค่ามัชฌิม 4.28, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72) กิจกรรมฝึกอบรม เช่น การซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้าและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ช่วยเพิ่มขีดความสามารถให้ประชาชนประกอบอาชีพใหม่ และส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์ในชุมชน 3)การสำรวจความต้องการและการมีส่วนร่วมของชุมชนการสำรวจความต้องการของชุมชนและการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมได้รับการประเมินในระดับปานกลางถึงสูง (ค่ามัชฌิม 4.12, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80) แต่ยังมีข้อจำกัดในกระบวนการที่อาจไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง 4)ผลผลิตและผลกระทบของโครงการโครงการนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน (ค่ามัชฌิม 4.45, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58) ประชาชนได้รับการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เพิ่มรายได้จากอาชีพใหม่ และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง มีการพัฒนาทักษะเชิงวิชาชีพ และเกิดจิตสำนึกในการให้บริการสังคม โครงการ "1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน" เป็นตัวอย่างที่ดีของการบูรณาการการศึกษาเข้ากับการพัฒนาชุมชน โดยมีผลสำเร็จที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำ และเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในด้านต่าง ๆ ทั้งยังเป็นต้นแบบที่สามารถขยายผลไปยังพื้นที่อื่นได้ เพื่อสร้างความยั่งยืนในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว

คำสำคัญ : บทบาทสถานศึกษา, การพัฒนาชุมชน, ศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน, ทักษะอาชีพ, การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน

¹ บทความวิจัย: บทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน

กรณีศึกษา: โครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม

² นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ อาจารย์ที่ปรึกษาศึกษาอิสระ

Abstract

This research aims to study the role of Nakhon Pathom Vocational College in community development through the "One College, One Community Repair Center" project. The project focuses on providing repair services for household appliances, offering new vocational skill training, and promoting collaboration between the educational institution and the community. Data were collected from 229 participants, including educational personnel, student volunteers, and local residents. A questionnaire was employed, and the data were analyzed using statistical measures such as mean and standard deviation to evaluate the project's outcomes in various dimensions. The Role of the Educational Institution in Community Development. The institution plays a vital role in strengthening the community, receiving a high evaluation score (mean = 4.35, SD = 0.65). The project effectively promotes essential knowledge and skills needed to address local issues and fosters collaboration between the institution and the community. Vocational Training and Skill Development Training programs were rated highly (mean = 4.28, SD = 0.72). Activities such as electrical appliance repair and community product development enhanced residents' capabilities to adopt new professions and added value to local products. Community Needs Assessment and Participation Needs assessment and community participation were evaluated as moderate to high (mean = 4.12, SD = 0.80). However, the process still has limitations in adequately covering all target groups, particularly vulnerable populations. Project Outputs and Impacts The project had a positive impact on the quality of life of community members (mean = 4.45, SD = 0.58). It reduced household expenses, increased income from new professions, and allowed participating students to gain practical experience, professional skills, and a sense of social service.

The "One College, One Community Repair Center" project exemplifies how education can integrate with community development. Its success in improving the quality of life, reducing inequality, and enhancing community capacity demonstrates its potential as a model for expansion to other areas, contributing to sustainable economic and social development in the long term.

Keywords: Role of Educational Institution, Community Development, Community Repair Center, Vocational Skills, Community Product Development

บทนำ

การพัฒนาชุมชนในประเทศไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่ชุมชนยังมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและโอกาส การกำหนดบทบาทของสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ได้รับการสนับสนุนอย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 29 ซึ่งระบุให้สถานศึกษาทำงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษา การสร้างโอกาสทางการศึกษา และการพัฒนาทักษะอาชีพที่สามารถแข่งขันได้ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560–2579 ได้วางเป้าหมายในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา โดยเน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชนและสถานประกอบการ ในแผนดังกล่าวได้เน้นให้สถานศึกษาทำงานร่วมกับชุมชนผ่านการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน เช่น การจัดฝึกอบรมทักษะอาชีพ การซ่อมแซมอุปกรณ์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โครงการ "1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน" หรือ Fix It Center เป็นตัวอย่างของการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว

โครงการ Fix It Center ถูกริเริ่มตามมติคณะรัฐมนตรีในปี พ.ศ. 2548 เพื่อสนับสนุนการพัฒนาชุมชน โดยมีเป้าหมายหลักในการช่วยเหลือประชาชนในด้านการซ่อมแซมเครื่องจักรกลการเกษตร อุปกรณ์การดำรงชีวิต และการพัฒนาสุขอนามัยและกระบวนการผลิตของชุมชน วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐมเป็นหนึ่งในสถานศึกษาที่นำโครงการนี้ไปปรับใช้ในลักษณะ "1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน" โดยเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษา เช่น นักศึกษา ครูผู้สอน และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่ชุมชนในพื้นที่

โครงการนี้มีบทบาทสำคัญในการลดค่าใช้จ่ายของประชาชนผ่านการให้บริการซ่อมแซมอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักรกลการเกษตร และอุปกรณ์ในครัวเรือน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการฝึกอบรมทักษะอาชีพใหม่ ๆ ที่ช่วยให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพหรือเพิ่มรายได้จากทักษะที่ได้รับการพัฒนา การดำเนินโครงการยังช่วยเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชนผ่านกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะของแต่ละพื้นที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐมได้นำความรู้และทักษะของนักศึกษาในสาขาต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์กราฟิก และการซ่อมแซมเครื่องจักรกลมาปรับใช้ในโครงการ ซึ่งนอกจากจะช่วยพัฒนาชุมชนแล้ว ยังเป็นโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการทำงานจริง เสริมสร้างทักษะเชิงวิชาชีพ และจิตสำนึกในการให้บริการสังคม บทบาทของสถานศึกษาในโครงการนี้ไม่เพียงแต่ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน แต่ยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการที่สำคัญซึ่งก่อนหน้านี้อาจมีค่าใช้จ่ายสูงเกินไป โครงการ Fix It Center ยังเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษาและชุมชนผ่านการให้บริการและการพัฒนาทักษะอย่างเป็นระบบการศึกษาที่มีเป้าหมายในการสำรวจปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของสถานศึกษาในโครงการ 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน โดยเน้นการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา เพื่อประเมินผลลัพธ์และนำเสนอแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินโครงการในอนาคต.

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน
2. เพื่อศึกษาบทบาทของศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน(Fix it Center) ของวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น โดยสถานศึกษา เช่น การฝึกอบรม การซ่อมแซมอุปกรณ์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การพัฒนาชุมชนถือเป็นกระบวนการทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความยั่งยืนและความร่วมมือในระดับท้องถิ่น แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนประกอบด้วยมิติสำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน : ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการร่วมกันกำหนดแนวทางและกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการในท้องถิ่น เช่น การวางแผน การพัฒนาทักษะ และการจัดการปัญหาในพื้นที่ การเป็นศูนย์กลางความร่วมมือ : สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาชุมชนอย่างรอบด้าน การจัดการทรัพยากร : การพัฒนาชุมชนต้องอาศัยทรัพยากรในท้องถิ่น เช่น คน วัสดุอุปกรณ์ และทุนทางเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาและความยั่งยืน การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง : กระบวนการพัฒนาชุมชนต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล เพื่อให้สามารถปรับปรุงแนวทางตามสถานการณ์

แนวคิดเหล่านี้มีเป้าหมายร่วมกัน คือ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น.

แนวคิดและทฤษฎีทุนมนุษย์

Becker (1964) ชี้ว่าแนวคิดทุนมนุษย์เน้นการลงทุนในความรู้ ทักษะ และศักยภาพของบุคคลเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับเศรษฐกิจแนวคิดและทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital) มุ่งเน้นถึงความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ในฐานะทรัพยากรที่มีคุณค่า โดยเน้นว่ามนุษย์คือศูนย์กลางของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่าการลงทุนในด้านการศึกษา การฝึกอบรม และการเสริมสร้างทักษะเฉพาะทางจะช่วยเพิ่มศักยภาพของบุคคล ซึ่งไม่เพียงสร้างโอกาสในอาชีพ แต่ยังส่งผลต่อการเติบโตของเศรษฐกิจโดยรวม

นักเศรษฐศาสตร์ เช่น Gary Becker ได้เสนอว่าการลงทุนในทุนมนุษย์ เช่น การเพิ่มพูนความรู้และทักษะ จะส่งผลให้บุคคลมีความสามารถในการผลิตที่สูงขึ้น ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิต แนวคิดนี้ยังได้รับการยอมรับในวงกว้างว่าเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในบริบทของการพัฒนาชุมชน ทุนมนุษย์ไม่ได้หมายถึงเพียงความสามารถส่วนบุคคล แต่ยังครอบคลุมถึงความรู้ ทักษะ และความร่วมมือในระดับชุมชนที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในสังคม

ในกระบวนการพัฒนา แนวคิดทุนมนุษย์ย้ำถึงความสำคัญของการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความสามารถในการปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลง และเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมที่เท่าเทียม แนวคิดนี้ยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมความยั่งยืนในระยะยาว โดยเชื่อว่ามนุษย์เป็นปัจจัยหลักที่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในสังคมได้อย่างแท้จริง

ดังนั้น แนวคิดทุนมนุษย์จึงเน้นให้เห็นว่าการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์คือการลงทุนที่สำคัญที่สุด ไม่เพียงเพื่อประโยชน์ของบุคคลเท่านั้น แต่ยังเพื่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวม ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก

แนวคิดการบริหารสถานศึกษา

แนวคิดการบริหารสถานศึกษามุ่งเน้นการจัดการองค์ประกอบต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา โดยมีการบริหารจัดการที่ครอบคลุมในทุกด้าน ได้แก่ การบริหารด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ทั้งนี้เพื่อสร้างความมั่นคงและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา รวมถึงการตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคมโดยรวม

นักวิชาการได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษาในหลายมิติ โดยเน้นว่าเป็นกระบวนการที่บุคลากรในสถานศึกษา ร่วมมือกันพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร และการจัดการทรัพยากรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษาและความต้องการของสังคม แนวคิดนี้ยังรวมถึงการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรม และจริยธรรม

การบริหารสถานศึกษาไม่เพียงมุ่งเน้นที่การจัดการภายในองค์กร แต่ยังให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา เช่น การวางแผนหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน หรือการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาในแนวคิดนี้คือกระบวนการที่ครอบคลุมทุกมิติของการจัดการ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาผู้เรียนและสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อชุมชนและสังคมในระยะยาว.

แนวคิดโครงการ 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน (Fix It Center)

โครงการ Fix It Center เป็นหนึ่งในโครงการที่ส่งเสริมให้สถานศึกษามีบทบาทโดยตรงในชุมชน หลักการของโครงการคือ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษา เช่น ครู นักเรียน และอุปกรณ์การเรียนรู้ เพื่อให้บริการแก่ประชาชน การฝึกอบรมประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแก้ปัญหาเอง การลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน เช่น การซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องจักรกลการเกษตร

วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐมหนึ่งศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน

โครงการ "อาชีวศึกษานครปฐมหนึ่งศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน" หรือ "Fix it Center" เป็นโครงการที่มีจุดเริ่มต้นจากมติคณะรัฐมนตรีในปี 2548 และได้รับการขยายบทบาทในปี 2551 โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บริการแก่ชุมชนในด้านการซ่อมบำรุงเครื่องมือ อุปกรณ์การเกษตร และยานพาหนะ รวมถึงการพัฒนาทักษะอาชีพใหม่แก่ประชาชน โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีแนวคิดในการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษา เช่น นักเรียน ครู และอุปกรณ์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน

วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐมเป็นหนึ่งในสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าว โดยจัดตั้งศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนในรูปแบบ "1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน" ศูนย์นี้มุ่งเน้นให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น การซ่อมแซมอุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องจักร และการพัฒนาทักษะอาชีพในสาขาต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์กราฟิก โครงการนี้ช่วยลดค่าใช้จ่ายของชุมชนในด้านการซ่อมแซมเครื่องใช้ พร้อมทั้งเสริมสร้างทักษะใหม่ ๆ ที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพและรายได้ของประชาชน

นอกจากนี้ โครงการยังส่งผลกระทบต่อเชิงบวกในด้านการพัฒนาชุมชน โดยมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนผ่านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งยังช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม โครงการยังเผชิญกับความท้าทาย เช่น ข้อจำกัดด้านทรัพยากร งบประมาณ และบุคลากร ทำให้การดำเนินงานอาจไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่หรือทุกกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการสนับสนุนเพิ่มเติมจากภาครัฐและเอกชน เพื่อขยายขอบเขตการดำเนินงานไปยังพื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศ และยกระดับโครงการให้เป็นต้นแบบของการบูรณาการการศึกษาเข้ากับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในอนาคต

บริบทของชุมชนที่จะพัฒนา

บริบทของชุมชนที่มีการพัฒนามีความหลากหลายขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ ทั้งในด้านกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม การพัฒนาชุมชนจึงจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยเหล่านี้อย่างรอบด้าน เพื่อให้การดำเนินงานมีความเหมาะสมกับความต้องการและศักยภาพของชุมชนในแต่ละแห่ง

ในด้านกายภาพ ชุมชนแต่ละแห่งมีทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อโอกาสและแนวทางการพัฒนา ตัวอย่างเช่น ชุมชนที่มีทรัพยากรธรรมชาติเช่นแหล่งน้ำหรือที่ดินอุดมสมบูรณ์ มักเหมาะกับการพัฒนาด้านการเกษตรหรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในขณะที่ชุมชนในเขตเมืองอาจมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่เหมาะสมกับพื้นที่จำกัด

ทางด้านสังคม ความสัมพันธ์และโครงสร้างของชุมชน เช่น การมีเครือข่ายครอบครัวที่แน่นแฟ้น หรือการเมืองค์กรชุมชนที่แข็งแกร่ง ส่งผลต่อการสนับสนุนและความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีช่วยสร้างความไว้วางใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้โครงการพัฒนาประสบความสำเร็จ

ในด้านเศรษฐกิจ ชุมชนที่มีฐานเศรษฐกิจมั่นคงจะมีโอกาสพัฒนามากขึ้น เนื่องจากสามารถจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณสำหรับโครงการพัฒนาได้ดีกว่า ชุมชนที่มีรายได้น้อยอาจต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมการพัฒนาที่เท่าเทียม

ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ชุมชนแต่ละแห่งมีอัตลักษณ์เฉพาะที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนา เช่น การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น การพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรม หรือการสร้างกิจกรรมที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ของชุมชน วัฒนธรรมยังเป็นปัจจัยที่ช่วยสร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน

ท้ายที่สุด การพัฒนาชุมชนต้องตั้งอยู่บนความเข้าใจในความต้องการพื้นฐานของประชาชนในพื้นที่ เช่น ความต้องการเพิ่มรายได้ การพัฒนาทักษะอาชีพ หรือการยกระดับคุณภาพชีวิต การสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการเหล่านี้เป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้การพัฒนาตรงเป้าหมายและตอบสนองต่อปัญหาอย่างแท้จริง การพัฒนาชุมชนที่ดีจึงต้องผสมผสานระหว่างความร่วมมือของประชาชนและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความยั่งยืนและประโยชน์ที่ครอบคลุมในระยะยาว.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยโดย ขวัญใจ พุ่งโอ (2562): ชี้ให้เห็นว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชนสามารถสร้างความร่วมมือและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินโครงการพัฒนา

งานวิจัยของปฎิภาณ ศาสตร์อำนวนย (2561): กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษาและการสร้างกลยุทธ์ที่โปร่งใส

งานวิจัยโดย Sanders (1958): ระบุว่าการพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดของการศึกษานี้เน้นการวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการ Fix It Center โดยใช้ปัจจัยสำคัญ เช่น การมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาทักษะอาชีพใหม่ เพื่อประเมินบทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนและเสนอแนวทางปรับปรุงโครงการในอนาคต

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐมในการพัฒนาชุมชนผ่านโครงการ "1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน" หรือ Fix It Center โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ซึ่งรวมวิธีการเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและลึกซึ้ง การดำเนินการเริ่มต้นจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วยบุคลากรในสถานศึกษา นักเรียนจิตอาสา และประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสิ้น 229 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่อง บทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนโครงการ 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการเก็บข้อมูลออกเป็นวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือจากโครงการสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม และองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่โครงการสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่งไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม และองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งบัว เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แบบสอบถามมี 2 ตอน สำหรับแบบสัมภาษณ์ จะใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นชุดของคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน : กรณีศึกษา โครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐมสาเหตุของการจัดการความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงทำให้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความเหมาะสมที่มีต่อโครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน

(Fix it Center) วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ บทบาทในโครงการ โครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix It Center) และเพศ โดยแสดงค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ระดับความเหมาะสมที่มีต่อโครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) ระดับความเหมาะสมที่มีต่อโครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean : μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : σ) แล้วนำไป เปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert's rating scale) เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศรีวิชัยวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ใช้มัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean : μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : σ) แล้วนำค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล เปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best) โดยมีรายละเอียด ดังนี้ ค่ามัธยฐานเลขคณิต 4.50 ถึง 5.00 หมายถึง ระดับความเหมาะสมที่มีต่อโครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) อยู่ในระดับมากที่สุด ค่ามัธยฐานเลขคณิต 3.50 ถึง 4.49 หมายถึง ระดับความเหมาะสมที่มีต่อโครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) อยู่ในระดับมาก ค่ามัธยฐานเลขคณิต 2.50 ถึง 3.49 หมายถึง ระดับความเหมาะสมที่มีต่อโครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) อยู่ในระดับปานกลาง ค่ามัธยฐานเลขคณิต 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง ระดับความเหมาะสมที่มีต่อโครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) อยู่ในระดับน้อย ค่ามัธยฐานเลขคณิต 1.00 ถึง 1.49 หมายถึง ระดับความเหมาะสมที่มีต่อโครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิจัยเรื่อง บทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ข้างชุมชน: กรณีศึกษาโครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาบทบาทสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนผ่านโครงการ 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ข้างชุมชน 2.) ศึกษาบทบาทของศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การวิจัยนี้ใช้การเก็บข้อมูลจากประชากร 229 คน ประกอบด้วย ครู อาจารย์ บุคลากร นักเรียนจิตอาสา และประชาชนในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยมีเกณฑ์การประเมินตามแนวคิดของ Likert Scale ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ 1.)การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะอาชีพ 2.)การสำรวจความต้องการและการมีส่วนร่วม 3.)การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน 4.)ผลลัพธ์และผลกระทบจากโครงการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) มัธยฐานเลขคณิต (arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) พร้อมทั้งการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อพิจารณาข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิเคราะห์สะท้อนบทบาทสำคัญของโครงการในการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างทักษะอาชีพ และส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน.

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาบทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนผ่านโครงการ "1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ข้างชุมชน" ซึ่งดำเนินการในบริบทของวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม โดยเน้นการศึกษาในสามด้านหลัก ได้แก่ การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะอาชีพ การสำรวจความต้องการของชุมชน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การวิจัยได้วิเคราะห์ถึงผลกระทบของโครงการที่มีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการส่งเสริมให้นักเรียน ครูผู้สอน และบุคลากรในสถานศึกษาเข้ามา

มีบทบาทสำคัญในกระบวนการดำเนินงานโครงการ พื้นที่การวิจัยครอบคลุมเขตจังหวัดนครปฐม โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายซึ่งรวมถึงครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนจิตอาสา และประชาชนในชุมชน การดำเนินงานและเก็บข้อมูลถูกวางแผนไว้ในระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน ถึง 30 พฤศจิกายน 2567 เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์ในเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพ การปรับปรุงคุณภาพชีวิต และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การวิจัยนี้ยังเผชิญข้อจำกัดบางประการ เช่น ระยะเวลาที่จำกัดซึ่งอาจไม่สามารถสะท้อนผลกระทบระยะยาวของโครงการได้อย่างครบถ้วน รวมถึงข้อจำกัดด้านทรัพยากรทั้งในเชิงบุคลากรและงบประมาณที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโครงการ ความหลากหลายในกลุ่มตัวอย่างและการเข้าถึงข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่บางส่วนยังเป็นความท้าทายที่ต้องจัดการ การวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ของโครงการ เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาโครงการที่สามารถส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษาในการตอบสนองความต้องการของชุมชนในลักษณะที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต.

สรุปผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง บทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน: กรณีศึกษาโครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ศึกษาบทบาทสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนผ่านโครงการ 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน 2.) ศึกษาบทบาทของศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) ซึ่งเก็บข้อมูลจาก ผู้บริหาร/ครู/บุคลากรในวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐมอาชีวศึกษานครปฐม นักเรียนจิตอาสาที่เข้าร่วมโครงการ ประชาชนที่รับบริการจากโครงการ ประชาชนที่ได้รับการฝึกอบรมทักษะอาชีพ บุคลากรหรือสมาชิกผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน Fix It Center จำนวน 229 คน ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งได้รับการออกแบบให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญในด้านต่าง ๆ ของโครงการ ศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) โดยแบ่งหัวข้อคำถามตามแนวคิดและกรอบการประเมินผล ได้แก่ 1.)ด้านบทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน 2.)ด้านการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะอาชีพ 3.)ด้านการสำรวจความต้องการและการมีส่วนร่วมของชุมชน 4.)ด้านผลลัพธ์และผลกระทบจากโครงการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean: μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : σ)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยบทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน: กรณีศึกษา โครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนในโครงการ "1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ซ่อมชุมชน" โดยกรณีศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม และเพื่อศึกษาผลกระทบของโครงการ Fix it Center ต่อคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมต่อบทบาทและผลกระทบของโครงการอยู่ในระดับ "มาก" (ค่ามัชฌิมเลขคณิตระหว่าง 3.50-4.49) โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงถึงความเห็นที่สอดคล้องกันในกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของโครงการ Fix it Center ในการเป็นตัวกลางระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยมีบทบาทสำคัญในด้านการพัฒนาทักษะอาชีพ การลดความเหลื่อมล้ำในชุมชน และการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในเชิงเศรษฐกิจและสังคม

2. บทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน: กรณีศึกษา โครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม พบว่า

2.1 บทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในฐานะศูนย์กลางการให้บริการแก่ชุมชน โดยใช้ทรัพยากรและความเชี่ยวชาญของบุคลากรและนักศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน การดำเนินโครงการเน้นการแก้ปัญหาชุมชน เช่น การซ่อมแซมเครื่องจักร การซ่อมอุปกรณ์ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน และการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ส่งเสริมความไว้วางใจและการยอมรับ บทบาทของสถานศึกษาในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชน บทบาทของสถานศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาชุมชนเชิงมีส่วนร่วม ที่เน้นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในระดับท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายในการสร้างความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน

2.2 การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะอาชีพ โครงการมุ่งเน้นการจัดอบรมที่ตรงกับความต้องการของชุมชน เช่น การซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องมือการเกษตร และการสร้างอาชีพใหม่ เช่น งานฝีมือหรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำทักษะที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือพัฒนาตนเองในด้านรายได้และศักยภาพการทำงาน กิจกรรมฝึกอบรมสอดคล้องกับแนวคิดทุนมนุษย์ (Human Capital) ที่มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพของบุคคลและชุมชนเพื่อสร้างรายได้และลดความเหลื่อมล้ำในชุมชน

2.3 การสำรวจความต้องการและการมีส่วนร่วม มีการสำรวจความต้องการของชุมชนก่อนเริ่มต้นโครงการเพื่อกำหนดกิจกรรมที่ตรงกับปัญหาและความจำเป็นชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของโครงการ ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจ ไปจนถึงการประเมินผล ทำให้โครงการได้รับการตอบรับและสนับสนุนจากประชาชนอย่างดี การสำรวจและการมีส่วนร่วมของชุมชนสะท้อนถึงแนวคิดการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Development) ซึ่งเน้นการสร้างความเป็นเจ้าของในชุมชนและส่งเสริมการพัฒนาที่ตรงจุดและยั่งยืน

2.4 ผลลัพธ์และผลกระทบจากโครงการ โครงการช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนจากการซ่อมแซมอุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มรายได้ผ่านการสร้างอาชีพใหม่ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีคุณภาพและมูลค่าสูงขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนและนักศึกษาได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สร้างจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคม และเสริมสร้างทักษะวิชาชีพ ผลลัพธ์ของโครงการแสดงถึงความสำเร็จของการบูรณาการระหว่างการศึกษาและการพัฒนาชุมชน ซึ่งช่วยลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเข้มแข็งในระดับชุมชน และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าโครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) ของวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม มีบทบาทสำคัญใน 4 ด้าน ได้แก่ บทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะอาชีพ การสำรวจความต้องการและการมีส่วนร่วมของชุมชน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โครงการช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ตลอดจนสร้างความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผล

งานวิจัยเรื่อง บทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ซ่อมชุมชน : กรณีศึกษาโครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสถานศึกษาในฐานะกลไกสำคัญในการพัฒนาชุมชนใน 4 ด้าน โดยการอภิปรายผลขยายความเพิ่มเติมในแต่ละด้านดังนี้

ด้านที่ 1 บทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน การทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน สถานศึกษาได้ใช้ทรัพยากรที่มีอย่างเต็มที่ ทั้งในแง่บุคลากร นักเรียน และเครื่องมือ เพื่อช่วยแก้ปัญหาชุมชน เช่น การซ่อมแซมเครื่องมือ

อุปกรณ์ในครัวเรือน การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การพัฒนาในลักษณะนี้ช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ทำให้สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาชุมชนแบบยั่งยืน (Sustainable Community Development) การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในกิจกรรมชุมชนแสดงถึงความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับท้องถิ่น ซึ่งช่วยสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว การเป็นต้นแบบของการจัดการเรียนรู้เพื่อชุมชน สถานศึกษาไม่ได้มีบทบาทเพียงในด้านการสอนภายในองค์กร แต่ยังทำหน้าที่เป็น “ผู้สร้าง” ความเปลี่ยนแปลงในชุมชน โดยมุ่งเน้นการตอบโจทย์ปัญหาในชีวิตประจำวันของประชาชน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชนในลักษณะนี้สามารถต่อยอดเป็นโมเดลการบริหารเชิงบูรณาการ ที่สามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาอื่นทั่วประเทศ

ด้านที่ 2 การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะอาชีพ ความต้องการที่ตรงจุด การฝึกอบรมเน้นตอบสนองความต้องการของชุมชน เช่น การซ่อมแซมเครื่องมือการเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือการสอนงานฝีมือใหม่ ๆ โครงการนี้ช่วยลดช่องว่างทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะกลุ่มประชากรที่ขาดโอกาสทางการศึกษา การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ทักษะที่ประชาชนได้รับจากการฝึกอบรมสามารถนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือสร้างอาชีพใหม่ที่เพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนสอดคล้องกับแนวคิดทุนมนุษย์ (Human Capital) การเพิ่มพูนความรู้และทักษะผ่านการฝึกอบรมทำให้ประชาชนสามารถนำความรู้ที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมควรพัฒนาให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น เช่น การบูรณาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสอน หรือการจัดเวิร์กช็อปที่ตอบโจทย์กลุ่มวัยรุ่นและผู้สูงอายุในชุมชน

ด้านที่ 3 การสำรวจความต้องการและการมีส่วนร่วม การสำรวจความต้องการที่แม่นยำ การสำรวจความต้องการก่อนเริ่มโครงการช่วยให้สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมและตรงประเด็น การสำรวจนี้ไม่เพียงช่วยให้โครงการตอบสนองความต้องการชุมชน แต่ยังลดการใช้งบประมาณและทรัพยากรที่ไม่จำเป็น การมีส่วนร่วมของชุมชนการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การออกแบบโครงการไปจนถึงการประเมินผลทำให้ชุมชนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของในโครงการ สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Development) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมช่วยสร้างความโปร่งใสและสร้างความมั่นคงในระยะยาว การมีส่วนร่วมควรได้รับการพัฒนาไปสู่ **การบริหารโครงการแบบร่วมมือหลายภาคส่วน (Multi-stakeholder Collaboration) เช่น การดึงภาคเอกชนหรือหน่วยงานท้องถิ่นมาร่วมสนับสนุน

ด้านที่ 4 ผลลัพธ์และผลกระทบจากโครงการ ผลลัพธ์เชิงบวกต่อเศรษฐกิจและสังคม การลดค่าใช้จ่ายของประชาชนจากการซ่อมแซมเครื่องมือ และการเพิ่มรายได้จากการนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ การลดความเหลื่อมล้ำ โครงการช่วยเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงทรัพยากรและบริการที่มีคุณภาพ การส่งเสริมจิตสำนึกในนักเรียนและนักศึกษา การเข้าร่วมในโครงการช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จริง สร้างทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาและจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชน ผลกระทบจากโครงการสามารถประเมินในระยะยาวเพื่อวิเคราะห์ผลเชิงลึก เช่น การเปลี่ยนแปลงรายได้ครัวเรือน คุณภาพชีวิต หรือความเข้มแข็งของชุมชน

โครงการศูนย์ซ่อมสร้างชุมชน (Fix it Center) ของวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐมแสดงให้เห็นถึงการบูรณาการการศึกษาเข้ากับการพัฒนาชุมชนใน 4 ด้าน ได้แก่ บทบาทของสถานศึกษา การฝึกอบรม การสำรวจความต้องการ และ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยทุกด้านมีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการตอบโจทยการพัฒนาชุมชนในมิติที่ยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม

การอภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชนในโครงการ "1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน" กรณีศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเชื่อมโยงผลการวิจัย แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผลการวิจัยพบว่า โครงการดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ทั้งในด้านการฝึกอบรมทักษะอาชีพใหม่ การลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และการเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนในพื้นที่ ผลลัพธ์ของการดำเนินงานในโครงการนี้สะท้อนถึงการใช้ทรัพยากรในสถานศึกษา เช่น นักศึกษา ครูผู้สอน และอุปกรณ์ทางวิชาชีพ เพื่อให้บริการแก่ชุมชนอย่างเต็มศักยภาพ การฝึกอบรมและการให้บริการซ่อมสร้างช่วยสร้างความเข้มแข็งในชุมชน ซึ่งตรงกับแนวคิดทุนมนุษย์ที่กล่าวถึงการพัฒนาศักยภาพของคนผ่านการศึกษาและฝึกทักษะเพื่อตอบสนองความต้องการในตลาดแรงงาน นอกจากนี้ การเชื่อมโยงผลการวิจัยกับแนวคิดการบริหารสถานศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าการจัดการทรัพยากรในสถานศึกษาสามารถสนับสนุนการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การดำเนินโครงการนี้เผชิญกับข้อจำกัดหลายประการ เช่น ข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากร รวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการขยายผลของโครงการไปยังชุมชนอื่น และยังสร้างความท้าทายต่อการเก็บข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ในระยะยาว จากการอภิปรายผล ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางที่ควรได้รับการพิจารณา เช่น การสนับสนุนทรัพยากรเพิ่มเติมจากภาครัฐและเอกชน และการขยายโครงการไปยังพื้นที่อื่นทั่วทั้งจังหวัด เพื่อเพิ่มโอกาสให้ชุมชนได้เข้าถึงบริการ การสนับสนุนดังกล่าวจะช่วยให้โครงการสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกต่อชุมชนในวงกว้าง และช่วยส่งเสริมการบูรณาการระหว่างการศึกษาและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในอนาคตในภาพรวม การวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของสถานศึกษาในฐานะกลไกหลักที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่เพียงแต่สร้างผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับท้องถิ่น แต่ยังเป็นตัวแบบสำหรับการพัฒนาการศึกษาควบคู่กับการพัฒนาชุมชนในระดับประเทศ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษาและการพัฒนาชุมชนของประเทศไทย.

ข้อเสนอแนะ

โครงการ "1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ช่างชุมชน" มีศักยภาพที่จะขยายผลและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในระดับประเทศได้ แต่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลลัพธ์ของโครงการ ควรมีการสนับสนุนทรัพยากรเพิ่มเติมจากภาครัฐและเอกชน เช่น การจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย และการจัดหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะของแต่ละชุมชน และส่งเสริมการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนรู้และการให้บริการเพื่อพัฒนาชุมชนในลักษณะที่ยั่งยืน

ควรเพิ่มความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในท้องถิ่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ และสถานประกอบการ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนอย่างรอบด้าน การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เช่น การวางแผน การออกแบบกิจกรรม และการประเมินผล จะช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความยั่งยืนในระยะยาว

นอกจากนี้ ควรมีการจัดตั้งระบบติดตามและประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหา ปรับปรุง และพัฒนาโครงการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การสร้างระบบข้อมูลที่ครอบคลุมและโปร่งใสจะช่วยให้สามารถวางแผนการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดหลายประการที่อาจส่งผลกระทบต่อความครอบคลุมและความลึกซึ้งของผลการวิจัย ข้อจำกัดด้านระยะเวลาเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้การเก็บข้อมูลและการประเมินผลในระยะยาวไม่สามารถดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ ข้อมูลเชิงลึกบางส่วนอาจไม่สามารถเข้าถึงได้ เนื่องจากการให้ข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือข้อจำกัดในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่ม เช่น กลุ่มเปราะบางในชุมชน

นอกจากนี้ การมีทรัพยากรที่จำกัด เช่น งบประมาณ เครื่องมือ และบุคลากร ส่งผลต่อการวางแผนและการดำเนินโครงการในเชิงกว้าง ข้อมูลบางส่วนอาจสะท้อนเฉพาะบริบทของพื้นที่ศึกษา ซึ่งอาจไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่น ๆ ได้โดยตรง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรมุ่งเน้นการวางแผนการเก็บข้อมูลในระยะยาว เพื่อประเมินผลกระทบของโครงการในมิติที่ลึกซึ้งและครอบคลุม เช่น ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว การขยายพื้นที่ศึกษาให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายในชุมชนที่หลากหลายมากขึ้น รวมถึงการพัฒนารูปแบบการเก็บข้อมูลที่สร้างความน่าเชื่อถือและสามารถเปรียบเทียบผลลัพธ์ได้ในบริบทต่าง ๆ

ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการในเชิงนวัตกรรม เช่น การใช้เทคโนโลยีใหม่ในการฝึกอบรม และการให้บริการชุมชน การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของโครงการ เช่น การบริหารทรัพยากร การจัดการความร่วมมือ และการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความร่วมมือและการสนับสนุนจากหลายฝ่าย ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา พรหมเวศ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางในการทำวิจัยอย่างละเอียดและครบถ้วน พร้อมทั้งให้กำลังใจและความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย ขอขอบพระคุณ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม และบุคลากรทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนข้อมูล อำนวยความสะดวก และเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นต่อการวิจัยครั้งนี้ รวมถึง นักเรียนจิตอาสา และ ประชาชนในชุมชน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษา ข้าพเจ้าขอขอบคุณ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เป็นแหล่งความรู้และทรัพยากรทางวิชาการ พร้อมทั้งเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่ได้แบ่งปันความคิดเห็นและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ตลอดการศึกษา

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ครอบครัว ที่เป็นแรงสนับสนุนสำคัญทั้งด้านกำลังใจและการสนับสนุนในทุกมิติ การสนับสนุนจากทุกฝ่ายมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของงานวิจัยฉบับนี้

เอกสารอ้างอิง

- Becker, G. (2014). *ทุนมนุษย์: การลงทุนเพื่ออนาคต [Human Capital]* (สมชาย พงษ์ไทย, แปล). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 1992).
- Shove, E., Pantzar, M., & Watson, M. (2012). *The Dynamics of Social Practice: Everyday Life and How It Changes*. Retrieved from
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งชาติ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). คู่มือการพัฒนาสถานศึกษาในชุมชน. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2567, จาก <http://www.moe.go.th>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). คู่มือแนวทางการพัฒนาชุมชน. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2567, จาก กัญจน์รัตน์ สิ้นธุ์รัตน์. (2559). การบริหารสถานศึกษา: แนวคิดและหลักการ. ขอนแก่น: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แนวทางการพัฒนาการศึกษาวิชาชีพเพื่อชุมชน. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2567, จาก <http://www.moe.go.th>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แนวทางการพัฒนาชุมชนด้วยการศึกษาวิชาชีพ. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2567, จาก <http://www.moe.go.th>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2560-2579. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://www.moe.go.th>
- กัญจน์รัตน์ สิ้นธุ์รัตน์. (2559). การบริหารสถานศึกษา: แนวคิดและหลักการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กัญจน์รัตน์ สิ้นธุ์รัตน์. (2559). การบริหารสถานศึกษา: แนวคิดและหลักการ. ขอนแก่น: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กัญจน์รัตน์ สิ้นธุ์รัตน์. (2559). การบริหารสถานศึกษา: แนวคิดและหลักการ. ขอนแก่น: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- การจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 1). (2558). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ.
- ขวัญใจ ฟุ้งโอ. (2562). การบริหารสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาชุมชน. วารสารบริหารการศึกษา, 12(3), 130-135.
- ขวัญใจ ฟุ้งโอ. (2562). การบริหารสถานศึกษาเพื่อชุมชน. วารสารบริหารการศึกษา, 15(2), 100-120.
- คู่มือการดำเนินงาน Fix it Center (พิมพ์ครั้งที่ 1). (2559). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- จิตรจรรยา ทรงวิทยา. (2562). การบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งชาติ.
- ณัฐวุฒิ ทรัพย์อุปถัมภ์. (2558). แนวทางการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปฎิภาณ ศาสตร์อำนวย. (2561). การพัฒนาสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษา. วารสารการศึกษาและชุมชน, 15(3), 120-135.
- ปฎิภาณ ศาสตร์อำนวย. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา. วารสารการศึกษาเพื่อชุมชน, 5(3), 130-135.
- ปฎิภาณ ศาสตร์อำนวย. (2561). แนวทางการพัฒนาการศึกษาผ่าน Fix it Center. วารสารการศึกษาเพื่อชุมชน, 12(3), 115-130.

- ปฏิภาณ ศาสตราจารย์อำนวยการ. (2561). แนวทางการพัฒนาการศึกษาผ่านระบบ Fix it Center. วารสารการศึกษาเพื่อชุมชน, 12(3), 120-135.
- รณกร ไช่เนาค และคณะ. (2562). การพัฒนาการศึกษาเพื่อชุมชน. ใน ขวัญใจ ฟุ่งโอ (บ.ก.), การบริหารสถานศึกษาเพื่อชุมชน (น. 150-165). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รามคำแหง.
- รณกร ไช่เนาค และคณะ. (2562). การพัฒนาชุมชน. ใน ขวัญใจ ฟุ่งโอ (บ.ก.), บทบาทสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน (น. 134-145). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รามคำแหง.
- รณกร ไช่เนาค และคณะ. (2562). การพัฒนาชุมชนในยุคปัจจุบัน. ใน ขวัญใจ ฟุ่งโอ (บ.ก.), บทบาทสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน (น. 145-160). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รามคำแหง.
- รณกร ไช่เนาค และคณะ. (2562). บทบาทสถานศึกษาในการพัฒนาชุมชน. ใน ขวัญใจ ฟุ่งโอ (บ.ก.), งานวิจัยชุมชน (น. 134-145). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รามคำแหง.
- รณกร ไช่เนาค และคณะ. (2562). แนวคิดการพัฒนาชุมชนในประเทศไทย. ใน ขวัญใจ ฟุ่งโอ (บ.ก.), บทบาทของสถานศึกษาในชุมชน (น. 120-135). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รามคำแหง.
- รายงานการพัฒนาสถานศึกษาในท้องถิ่น (พิมพ์ครั้งที่ 2). (2560). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาการศึกษา.
- ศราวุธ คามวัลย์. (2560). การบริหารสถานศึกษาเพื่อการมีส่วนร่วมของชุมชน. วารสารบริหารการศึกษา, 8(1), 90-100.
- ศราวุธ คามวัลย์. (2560). การพัฒนาชุมชนในระดับท้องถิ่น. วารสารการศึกษาและชุมชน, 10(1), 80-85.
- ศราวุธ คามวัลย์. (2560). การส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาในชุมชนชนบท. วารสารบริหารการศึกษา, 10(1), 80-85.
- ศราวุธ คามวัลย์. (2560). การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างชุมชนและสถานศึกษา. วารสารบริหารการศึกษา, 5(2), 90-100.
- สนธยา พลศรี. (2547). แนวทางการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์.
- สนธยา พลศรี. (2550). แนวทางการพัฒนาชุมชนผ่านการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมชาย ทองประเสริฐ. (2560). การบริหารสถานศึกษาและความสัมพันธ์กับชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์.
- สมชาย ทองประเสริฐ. (2561). การบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2559). รายงานผลการดำเนินงานโครงการ Fix it Center (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2559). รายงานผลการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). รายงานผลการดำเนินงานโครงการการศึกษาสำหรับชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). รายงานผลการดำเนินงานโครงการ 1 วิทยาลัย 1 ศูนย์ซ่อมชุมชน (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). รายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาชุมชนผ่านการศึกษาวิชาชีพ (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- แผนการพัฒนาชุมชนผ่านระบบการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 1). (2560). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งชาติ.
- แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 (พิมพ์ครั้งที่ 1). (2560). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.